

איכות חיים ותפקוד כליות בקרב קשישים: נתונים פרוספקטיביים במחקר ה-SCOPE*

יהודית מלצר^{1,2}, פרופ' יצחק מלצר², דר' ראדה ארצי מדבדיק², דר' אילן יהושע¹, דר' שי קרמר¹

¹מכבי שירותי בריאות
²אוניברסיטת בן גוריון בנגב

*מחוז דרום במכבי, שותף למחקר ה-SCOPE המבוצע ב-8 מדינות באירופה במימון האיגוד האירופאי המשותף

הכנס ה-28 של החברה הישראלית לאיכות ברפואה 5 בספטמבר 2023

סטנדרט הבריאות הגבוה בישראל

מכבי שירותי בריאות מחוז דרום

50% משטח מדינת ישראל
כ-200 ערים וישובים

378,000 חברים
5.5 – SES ממוצע

12 מרחבים

54 מתקנים

כ-2,000 נותני שירות

4 בתי חולים

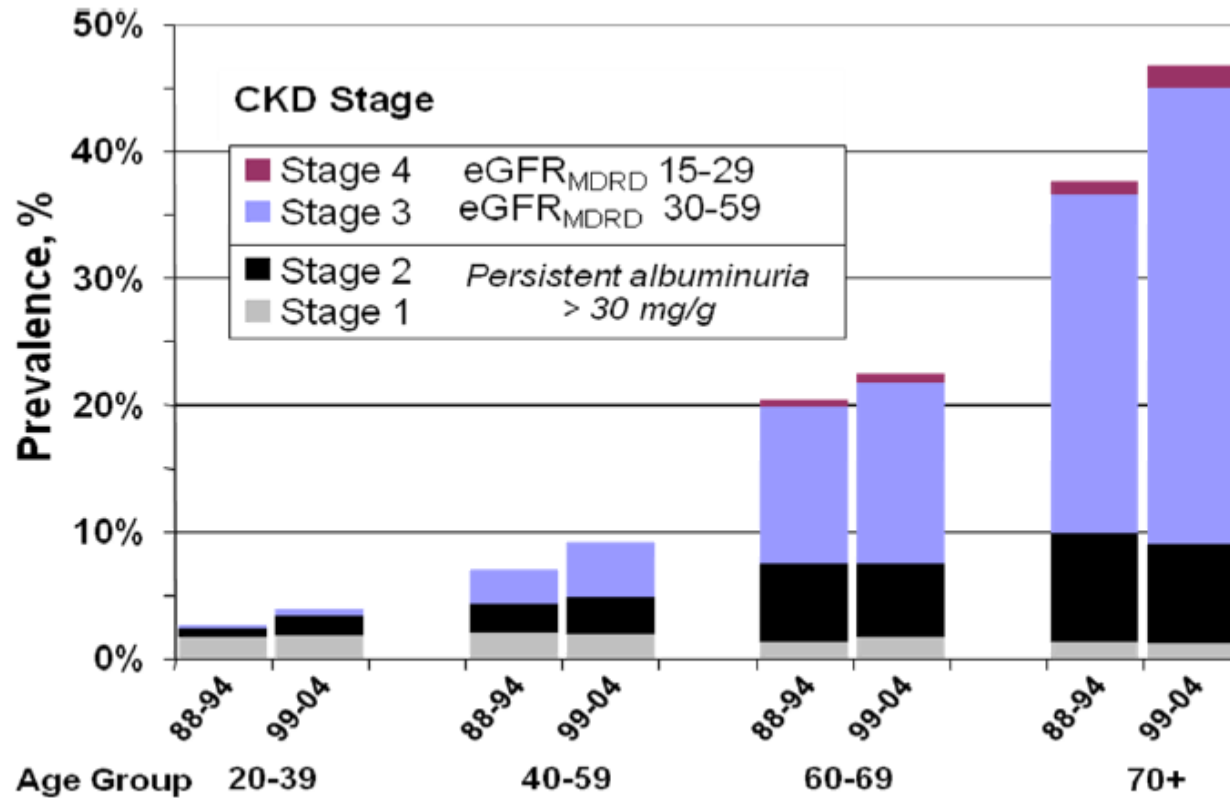
מחוז דרום

רקע – Chronic Kidney Disease

- מחלת כליות כרונית (CKD) < נזק לכליה הנמשך 3 חודשים לפחות, על רקע הפרעה מבנית או תפקודית של הכליה עם או ללא ירידה בקצב הסינון הגלומרולרי (GFR)
- CKD נחלקת ל-5 שלבים על פי GFR וגורמים נוספים כמו תפקודי כליה בדם והימצאות חלבון בשתן
- גורמי הסיכון ל-CKD הם מחלות רקע כגון סוכרת, יתר לחץ דם, מחלות לב ועוד.
גורם סיכון נוסף הוא **גיל מבוגר**

רקע – Chronic Kidney Disease

Prevalence of CKD by Age and Stage NHANES 1988 - 2004

Coresh et al. JAMA 2007;298:2038-2047

עלייה בגיל מגדילה את הסיכון לחלות ב-CKD

רקע – Chronic Kidney Disease

שכיחות CKD

מעל גיל 75

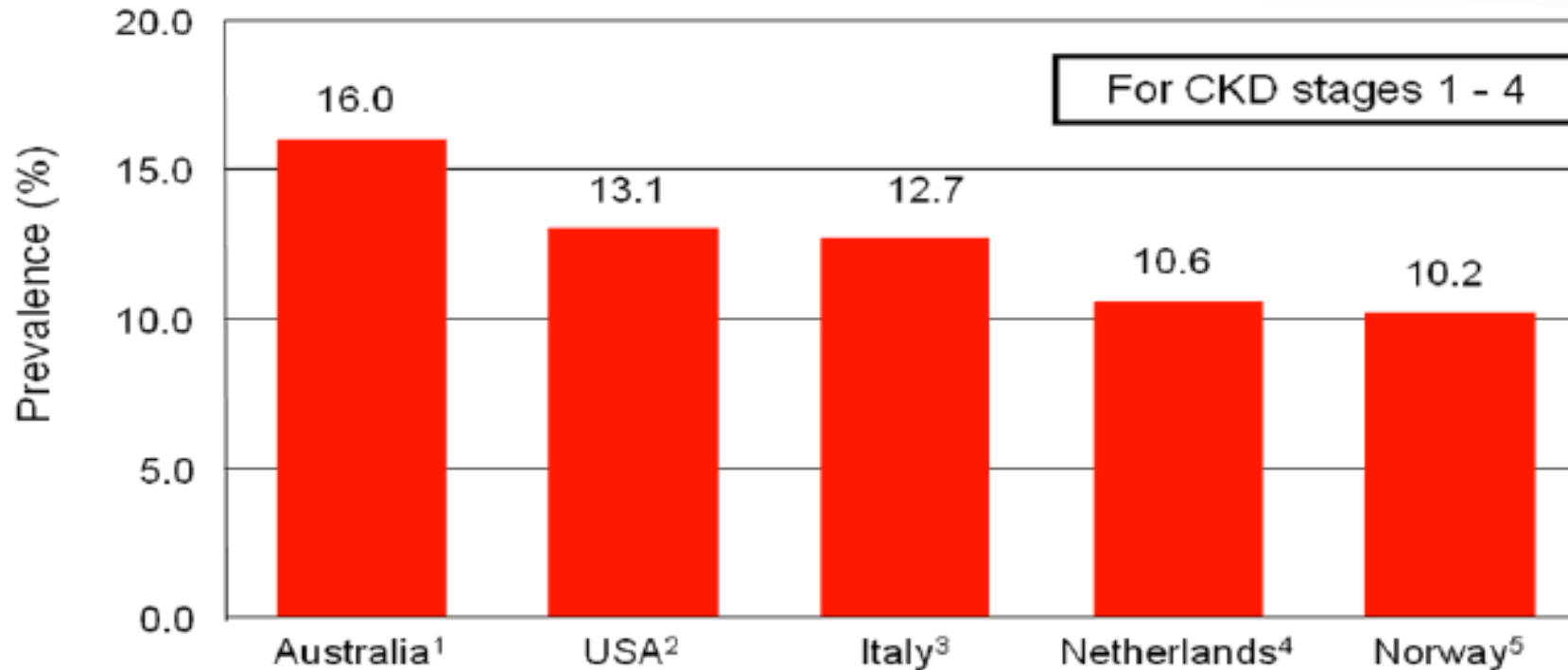

1. Sundström J et al: .Prevalence, outcomes, and cost of chronic kidney disease in a contemporary population of 204 million patients from 11 countries: The CaReMe CKD study. www.the.lancet.com Vol 20 Month September, 2022
2. Chernin, P.G., INSIDE CKD study, presented in the Israeli annual Nephrology conference. March 2022
3. מכבי שירותי בריאות, מערכות מידע.

Chronic Kidney Disease – רקע

Estimated Prevalence of Chronic Kidney Disease (CKD)

טרם המחקר - Across Countries, general population

1. Chadban SJ et al. *J Am Soc Nephrol* 2003; 14(7 Suppl 2): S131-S138; 2. Coresh J et al. *JAMA* 2007; 298: 2038-2047; 3. Bellizzi V. *G Ital Nefrol* 2008; 25(Suppl 42): S3-S7; 4. de Jong PE et al. *Nephrol Dial Transplant* 2006; 21: 2358-2361; 5. Hallan SI et al. *J Am Soc Nephrol* 2006; 17: 2275-2284

רקע – Chronic Kidney Disease

השלכות

ייתכן ותהיה גם הפחתה

באיכות החיים הקשורה לבעיות

הבריאותיות (Health-

Related Quality of Life,

HRQoL) בקרב קשישים בני

75 שנה ומעלה הגרים בקהילה

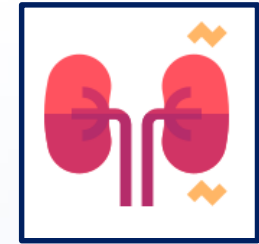

התוצאה

הגדלת השימוש במשאבי

בריאות ואיתגור מערכות

הבריאות בעולם

עלייה ב-CKD

בעיות בריאות, כולל פגיעה

בתפקוד גופני, קוגניטיבי ונפשי,

תת תזונה, סרקופניה

ושברירות

לחקור את הקשר בין התקדמות CKD בשלביה
הראשונים לבין שינויים באיכות החיים (Health-
(related Quality Of Life, HRQoL), בקרב קשישים

שאלות המחקר

3

האם התקדמות CKD על פני תקופה של שנתיים קשורה לירידה ב-HRQoL?

2

האם יחולו שינויים ב-HRQoL על פני תקופה של שנתיים במבוגרים המתגוררים בקהילה?

1

האם שינויים בתפקוד הגופני ותסמיני דיכאון לאורך תקופה של שנתיים קשורים לירידה ב-HRQoL?

סטטיסטיקה

* הקשר בין ירידת איכות החיים הקשורה לבריאות לבין המשתנים הנחקרים נבדק באמצעות מודלים של רגרסיה לוגיסטית רב משתנית

מדדים

* מאפיינים סוציו-דמוגרפיים וקליניים

* דיכאון גריאטרי (GDS-SF)

* בדיקת ביצועים פיזיים (SPPB)

* בדיקת תפקודי כליה

* HRQoL איכות החיים הקשורה לבריאות נמדדה לפי Euro Quality of Life (EQ-VAS)

הליך המחקר

* בוצעה הערכה מקיפה ב-3 חלונות זמן: תחילת המחקר, שנה ושנתיים לאחר הגיוס למחקר

אוכלוסייה

* 1,748 מבוגרים מעל גיל 75 המתגוררים בקהילה (340 מהם מישראל)

סוג המחקר

* מחקר פרוספקטיבי רב-מרכזי שנמשך שנתיים

תוצאות (מעקב של שנתיים)

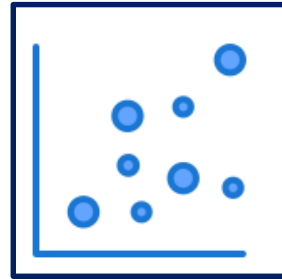
הקשר בין תפקוד לאיכות חיים

ירידה במדד התפקוד הגופני (ה- SPPB) הייתה קשורה לירידה ב-EQ-VAS ($p < 0.001$)

הקשר בין ציון GDS לבין איכות חיים

מבוגרים עם עליה בציון GDS היו בסבירות גבוהה יותר לירידה ב-EQ-VAS לאורך זמן

היעדר קשר בין ירידה בתפקוד הכליות לאיכות החיים

לא נמצאה השפעה של הירידה בתפקודי הכליות על ירידה ב-EQ-VAS בשלבים המוקדמים של CKD

עלייה בדיכאון וירידה בתפקוד גופני

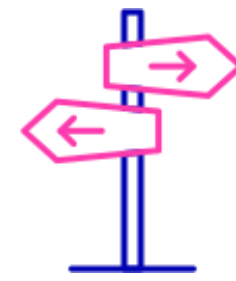
משתתפים עם ירידה ב-EQ-VAS הראו עלייה במדד GDS וירידה גדולה יותר במדדי תפקוד פיזי (SPPB)

ירידה בתפקודי כליות ואיכות חיים

בתקופת מעקב של שנתיים, 41% מהמשתתפים דיווחו על ירידה באיכות החיים (EQ-VAS) ול-16.3% היתה ירידה בתפקודי הכליות

ממצאי המחקר מצביעים על כך שבקרוב מבוגרים בני 75 ומעלה,
ירידה ב-HRQoL **אינה קשורה** לירידה בתפקוד הכליות
בשלב המוקדמים של ה-CKD

עם זאת, לירידה בתפקוד גופני ולעליה בתסמיני דיכאון,
בנפרד, **יש השפעה משמעותית** על HRQoL בקרב קשישים

ממצאים אלו מצביעים על החשיבות הרבה של התייחסות לתפקוד
גופני ולמצב האמוציונלי בקרב קשישים המגיעים אל רופאי
המשפחה

מחקר זה מומן על ידי מענק מחקר של האיגוד האירופאי המשותף

Grant Agreement number: 634869 — SCOPE — H2020-PHC-2014-2015/H2020-PHC-2014-two-stage

 Associated with document Ref. Ares(2015)1013755 - 06/03/2015

EUROPEAN COMMISSION
DIRECTORATE-GENERAL FOR RESEARCH & INNOVATION

Health
Medical research and the challenge of ageing

